Sally Bowles in Le Bonbon Noir

Portret atelier Martin Eder

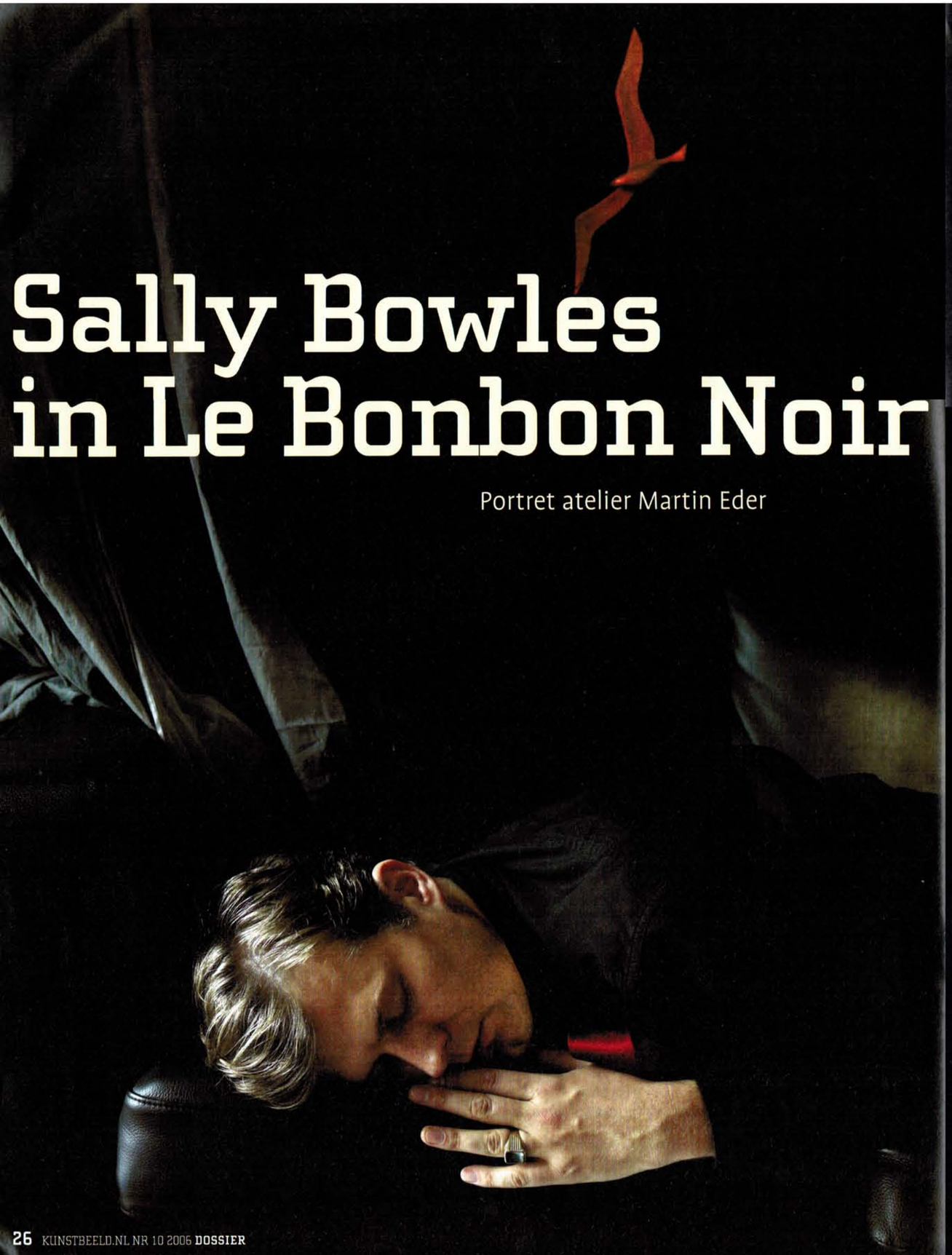

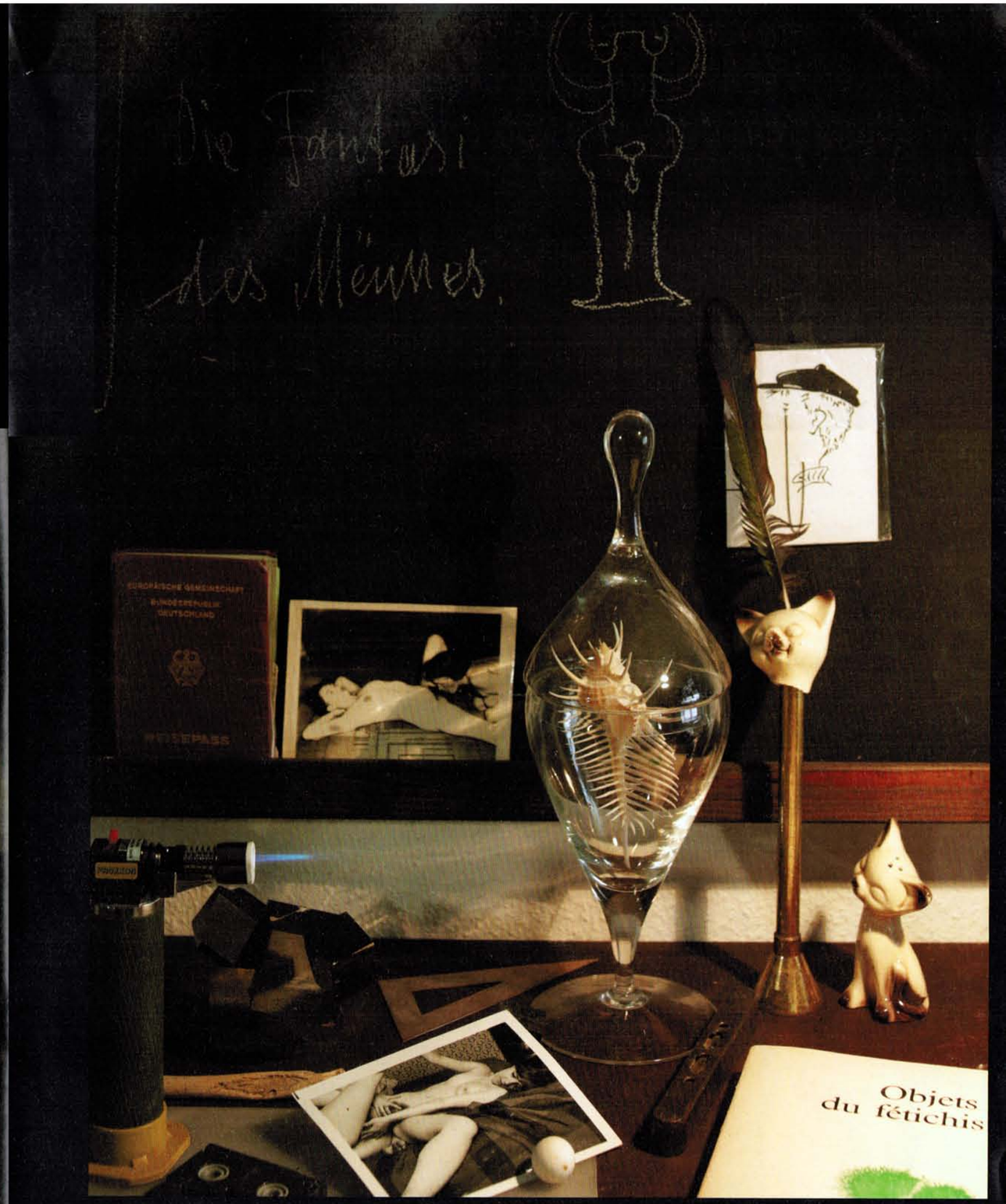

Het atelier van multitalent Martin Eder is meer dan een atelier, het is een cocon, een broedplaats van ideeën en een werkplaats waar de ideeën worden gematerialiseerd.

"Waar ik studeerde, betekende kunst niet het gooien van een ei in de lucht, het ging om techniek," zegt Martin Eder die opgeleid is aan de kunstacademie in Dresden. De 'pure' schilderkunst floreert weer en die hedendaagse renaissance vond onder meer zijn oorsprong in het oude Oost-Duitsland. Niet alleen in Dresden, maar ook in Leipzig stond eind jaren negentig een generatie schilders op die ambacht weer hoog in het vaandel had. In het GEM in Den Haag zet gastconservator Jhim Lamoree drie van die Duitsers – naast Eder ook David Schnell en Matthias Weischer – tegenover drie jonge Nederlandse schilders: Aaron van Erp, Tjebbe Beekman en Rezi van Lankveld. Een spannende confrontatie, die moet laten zien hoe krachtig de schilderkunst kan zijn binnen de eigentijdse beeldcultuur. In het kader van het dossier over ateliers vroeg Kunstbeeld Jhim Lamoree een impressie te geven van de studio van Martin Eder. Gregor Hohenberg maakte speciaal voor deze productie een fotoportret.

Jhim Lamoree Zijn atelier is een oude etagewoning in een even karakteristiek als burgerlijk vooroorlogs huis in Berlijn, dat nadrukkelijk geheel volgens eigen smaak is ingericht. Het is niet alleen een plek om te schilderen, te tekenen en te aquarelleren, Martin Eder houdt ook kantoor in zijn atelier, ontwikkelt er foto's, componeert er muziek en schrijft er zijn muziekteksten. Richard Ruin is de naam van Eders muzikale alter ego, niet voor niets geïnspireerd op David Bowie, de grootste cameleon in de popgeschiedenis. Met de zevenkoppige band 'les Demoniaques' treedt hij regelmatig op voor een select gezelschap en levert zo een bijdrage aan het gevarieerde landschap aan subculturen waarmee Berlijn gezegend is.

Elke kamer in het appartement heeft zo zijn eigen functie, met als epicentrum Martin Eders boudoir, want zo mag je de voormalige huiskamer wel noemen. Wanden met boeken, veel boeken, over kunst, fotografie, literatuur; bric à brac meubelen en design, opgepikt zo te zien op een rommelmarkt, in een winkel van Sinkel of op straat; een opgezette kraai houdt het bezoek scherp in de gaten; de inhoud van een grafiekmap van de erotomaan Hans Bellmer, die Eder recent bij een antiquariaat heeft aangekocht, slingert nog rond op de salontafel.

Ook in de kamer waar wordt geschilderd, blijkt uit de rij kunstkaarten, foto's uit magazines en aquarellen op een van de wanden dat Martin Eder een verzamelaar is. Een spullenbaas die zich gedraagt als een dandy: in staat schoonheid te herkennen in het leven van alledag en tegelijk die schoonheid in twijfel te trekken.

Voor het rommelkamertje in het voormalige appartement heeft Martin Eder een nieuwe bestemming op het oog. De kamer zal worden omgetoverd tot een piepklein theater dat plaatsbiedt aan tien, nou vooruit, vijftien bezoekers. Een naam voor zijn theater heeft hij al: Le Bonbon Noir. Omdat het plafond, de vloer en alle wanden zwart zullen worden geverfd. Zwart heeft ook Eders voorkeur bij de keuze van zijn kleding en zwart laat hij vaak de tentoonstellingswanden schilderen waarop zijn schilderijen en aquarellen hangen. Daarmee springen niet alleen de zuurtjeskleuren in zijn werk eruit, de zwarte achtergrond zet dat werk ook in het juiste perspectief: the dark side of life.

Voor de programmering van het theater heeft Martin Eder een equivalent van het visuele panopticum in zijn atelier in gedachten: een afwisselende vaudeville van voordrachten, optredens van Richard Ruin en andere bands of een sketch afgewisseld met de acrobatische toeren van een paaldanseres. Je ziet het voor je: Sally Bowles maakt haar rentree in Le Bonbon Noir!

Het atelier van multitalent Martin Eder is hoe dan ook meer dan een atelier, het is een cocon, een broedplaats van ideeën en tevens een werkplaats waar de ideeën worden gematerialiseerd. In deze oude etagewoning in Berlijn komen twee tradities op een speelse en aanstekelijk enthousiasmerende manier bij elkaar: die van de kunstenaar als geleerde en die van de kunstenaar als ambachtsman. Eder heeft zich ontpopt tot een conceptueel kunstenaar die als Vulcanus in zijn smidse de mens smeedt naar het evenbeeld van de goden. Gelukkig is niets menselijks de goden vreemd, waardoor het resultaat van Eders inspanningen vaak op het scherpst van de snede ligt: is dit kunst of kitsch, is dit verleiding of misleiding, is dit een grap of om te huilen? Als het biologisch mogelijk zou zijn, zou hij een nazaat van Francis Picabia en Martin Kippenberger kunnen zijn. Hun morbide lach galmt in elk geval vaak na in het atelier van Martin Eder.

Atelier Martin Eder, fotografie Gregor Hohenberg